

m. N. pr. eines der von der Prādhā stammenden Devagandharva MBh. 1, 2554. N. pr. eines Heiligen (= बर्हिषद्) 13, 7664. — 3) n. = बर्हिष्य ein best. Parfum COLEBR. und LOIS. zu AK. 2, 4, 4, 20.

बर्हिष्य (बर्हिन् + पृ०) n. ein best. Parfum AK. 2, 4, 4, 20.

बर्हियान (बर्हिन् + यान) m. Bein. Skanda's Kāçikh. 32, 1 bei AUFR. im Ind. zu HALAJ. u. बर्हिषावाहन.

बर्हियैतिस् (बर्हिस् + यैति०) m. Feuer, der Gott des Feuers H. 1099. HALAJ. 1, 62.

बर्हिमुख (बर्हिस् + मुख) m. eine Gottheit AK. 1, 1, 4, 4. H. 88.

बर्हिःशुष्मन् (बर्हिस् + शु०) m. Feuer, der Gott des Feuers H. 1099.

बर्हिषद् (बर्हि = बर्हिस् + सद्) AV. PRIT. 2, 100. 1) adj. auf der Opferstreu sitzend, — aufgestellt: इन्द्रं नरो बर्हिषद् यज्ञधम् RV. 2, 3, 3. 5, 44, 1. 7, 2, 6. TS. 1, 8, 5, 1. प्रस्तोषा बर्हिषदं देवाः 1, 13, 2. die Väter, woraus später eine besondere Klasse derselben abgeleitet wird (M. 3, 196. 199. MBh. 2, 341. 12, 13592. HARIV. 974. VP. 84. 239. Bhāg. P. 4, 1, 62. MĀRK. P. 32, 30. 96, 40. fig. Matsya-P. in Verz. d. Oxf. H. 39, b, 10). RV. 10, 13, 3. 4. VS. 24, 18. CAT. Br. 2, 6, 2, 5. 5, 3, 28. KĀTJ. Çr. 5, 8, 11. 9, 7, 15, 10, 18. — VS. 17, 12. 19, 32. बर्हिषदमेव पशुं तत्कुर्वन्ति AIT. Br. 2, 11. पुरोडाश TBh. 3, 3, 5. CAT. Br. 1, 8, 2, 40. KĀTJ. Çr. 3, 4, 13. 5, 8, 11. Nach NAIGH. 3, 3 angeblich so v. a. महत्. — 2) m. N. pr. eines Sohnes des Havirdhāna von der Havirdhāni, = प्राचीनबर्हिस् Bhāg. P. 4, 24, 8. 9 (बर्हिषद् BURNOUR). — Vgl. बर्हिषद्.

बर्हिषद् (बर्हि = बर्हिस् + सद्) m. N. pr. eines Heiligen (= बर्हिन्) MBh. 12, 7593. 13, 7109.

बर्हिष्क (von बर्हिस्) adj. aus Opferstreu gebildet, mit Opferstreu belegt: विष्टर MBh. 13, 6301 (बर्हिष्क ed. Calc.).

बर्हिष्केश (बर्हिस् + केश) m. Feuer, der Gott des Feuers ÇABDĀRTHAK. bei WILSON.

बर्हिष्ठ (von 2. बर्हि) 1) adj. superl. zu बर्हत्; der derbste, breiteste, kräftigste, höchste: द्यौः CAT. Br. 9, 1, 2, 37. शरदि बर्हिष्ठा घोषधयो भवन्ति ÇĀNKH. Br. 3, 4, adv.: प्र वो देवापाग्ये बर्हिष्ठमर्घ्यास्मै am kräftigsten, am lautesten RV. 3, 13, 1. — 2) n. ein wohlriechendes Gras, Andropogon muricatus AK. 2, 4, 4, 10. SUCR. 2, 323, 9. 419, 1. 344, 8. Nach ÇABDĀRTHAK. bei WILSON das Harz der Pinus longifolia. — Vgl. बर्हिष्ठ.

बर्हिष्पल (बर्हिस् + पल) n. gaṇa कस्कादि zu P. 8, 3, 48.

बर्हिष्मत् (von बर्हिस्) 1) adj. a) mit der heiligen Streu verbunden: राति RV. 1, 117, 1. प्रयाजानुयाज ÀÇV. Çr. 2, 19. ÇĀNKH. Br. 18, 10. VS. 28, 12. घासन M. 3, 208. — b) derjenige, welcher Opferstreu hat, — streut d. i. ein Frommer, Opferer: बर्हिष्मते रन्धया शासद्ब्रतान् RV. 1, 34, 8. 33, 16. 5, 2, 12. ऋषयः 8, 59, 14. 9, 44, 4. पितृपुत्रबर्हिष्मतः Bhāg. P. 5, 16, 14. Beiwort des Prākinabarhis 4, 27, 19. 28, 1. 29, 47. 30, 46. — 2) f. °प्सती a) N. pr. einer Gemahlin Prijavrata's und Tochter Viçvakarman's Bhāg. P. 5, 1, 24. 29. 34. — b) N. pr. einer Stadt in Brahmvarta Bhāg. P. 3, 22, 29. 32.

बर्हिष्य (wie eben) adj. = बर्हिषि दत्तम् P. 4, 4, 119. = बर्हिषे हितम् u. s. w. gaṇa गवादि zu 5, 1, 2. zur heiligen Streu —, zum Opfer gehörig, — tauglich: उपहृताः पितरः सोम्यासौ बर्हिष्येषु निधिषु प्रियेषु (आ गमत्सु) RV. 10, 15, 5. आर्हिताग्नेः सर्वमेव बर्हिष्यं दत्तं भवति TBh.

2, 1, 5, 2. AIT. Br. 3, 27. कश्यपस्य बर्हिष्यम् N. eines Sāman Ind. St. 3, 213, a.

बर्हिषद् s. u. बर्हिषद् 2.

बर्हिष्ठ (बर्हिस् + स्थि) P. 8, 3, 97 (बर्हिष्ठ) adj. auf der Opferstreu stehend; subst. m. viell. so v. a. Opferthier: पितृपुत्रबर्हिष्ठान्पितृपुत्रान्वा खलु भक्षयति Bhāg. P. 5, 14, 14, v. l. — Vgl. बर्हिष्ठ.

बर्हिष्ठा (बर्हिस् + स्थि) adj. auf der Opferstreu stehend: मद् RV. 3, 42, 2.

बर्हिस् (von 1. बर्हि so v. a. vulsum, ausgerautes, weiterhin überh. abgeschorenes Gras; vgl. Hen von hauen und NIR. 8, 8, wo परिवर्हण von DURGA richtig durch परिवर्हण erklärt wird) UṆĀDIS. 2, 110. 1) n.

Streu, Opferstreu, gewöhnlich aus Kuça-Gras (बर्हिस् m. n. = कुषा TRIK. 3, 3, 451. H. 1192. an. 2, 585. MED. s. 33 [कुष gedr.]. HALAJ. 2, 36. UḡĒVAL.) bestehend, welche über den Opferplatz, insbes. die Vēdi, gestreut wird, als eine reine Decke, auf welcher die Gaben ausgebreitet werden, und welche den Göttern und Opfernden zum Sitz dient (उप-

मूललूनं बर्हिः पितृणां पर्वसु देवानाम् KAUC. 1. विशाखानि प्रति लूनाः कुशा बर्हितपमूललूनाः पितृभ्यः GOBH. 1, 5, 19. 8, 27. शर्बर्हिः CAT. Br. 14, 9, 2, 11. KĀTJ. Çr. 22, 3, 11. ÀÇV. Çr. 9, 7. कुशकाशमपं बर्हिरास्तीर्य Bhāg. P. 3, 22, 31). स्तूपीमर्हि देववर्षा वि बर्हिः RV. 3, 4, 4, 1, 108, 4. 7, 17, 1.

इन्द्रेणा देवैः सत्यं स बर्हिषि सोदन्नि केता यज्ञाय 5, 11, 2. नि बर्हिषि सद्यं सोमपीतये 5, 72, 1. 8, 17, 11. बर्हिन् यत्सुदासे वृथा वर्क 1, 63, 7. वृ-

ञ्जे कृ यन्मसा बर्हिः 6, 11, 5. 7, 2, 4. प्राचीनो यज्ञः सधितं हि बर्हिः 7, 3. भौ क्विन् बर्हिषि प्रीणानो वैश्वानराय 13, 1. अन्ता क्वीषि प्रयतानि बर्हिषि 10, 13, 11. दस्मो न सन्नन्नि शिशाति बर्हिः 7, 18, 11. विषयन्ति बर्हिः 21, 2. उत्तिष्ठन्वेचे परि बर्हिषो नूनं 33, 1. VS. 2, 1, 18, 21. CAT.

Br. 1, 3, 2, 7. 3, 3, 4, 20. 6, 2, 6. AIT. Br. 1, 1, 3, 28. बर्हिषि प्रास्पति KĀTJ. Çr. 6, 2, 18. 2, 2, 17. बर्हिस्तृणा 7, 6, 8. 2, 8, 5. उत्तरं CAT. Br. 3, 8, 2, 10. TS. 6, 2, 4, 5. बर्हिषः कुशमुष्टिमादाय GOBH. 1, 8, 27. त्रेधा बर्हिः संनक्ष पुनरेकधा KĀTJ. Çr. 5, 1, 25. आस्यं पात्रीस्थं बर्हिष्यासन्नम् ÇĀNKH. Çr. 5, 8, 2. त्रिबर्हिम् RV. 1, 181, 8. इध्माबर्हिषो Brennholz und Streu KĀTJ. Çr. 2, 2, 11. इध्माबर्हिस् 6, 44. 8, 2, 24. इध्माबर्हिस् Gras zum Brennen Z. d.

d. m. G. IX, LXXX. दातं बर्हिः P. 1, 1, 20. Sch. 7, 4, 46. Sch. स्वयमानोप बर्हिषि R. 2, 87, 20. बर्हिषो चोपनेत्री KUMĀRAS. 1, 61. बर्हि (st. बर्हि) रोमसु Bhāg. P. 3, 13, 34. masc. JĀĒS. 3, 37. स० KAUC. 73; vgl. घृप०.

— 2) n. die Opferstreu personif. unter den Prajāḡa- und Anujāḡa-Gottheiten NIR. 8, 8. RV. 2, 3, 4 und in andern Àpṛi-Liedern. CAT. Br. 1, 3, 2, 12. 8, 2, 10, 11. ÇĀNKH. Br. 3, 4. सतेबर्हिष्क 18, 10. — 3) n.

synek. für Opfer überh. H. 820. HALAJ. 2, 259. मा नो बर्हिः पृथुपता निदि के RV. 7, 73, 8. 8, 13, 4. SĀJ. zu AIT. Br. 1, 1. MÜLLER, SL. 393. Bhāg. P. 4, 6, 5. 7, 3, 19, 40. — 4) n. = तल 1, d in केवल०, समान० CAT. Br. 2, 2, 4, 16. 5, 2, 5, 13. 5, 2, 3; vgl. ÀÇV. GRHJ. 1, 3. — 5) n. = अन्तरित Luft-

raum NAIGH. 1, 3. — 6) n. = उदक Wasser NAIGH. 1, 12. — 7) n. ein best. Parfum, = बर्हिष्य ÇABDAR. im CKDr. — 8) m. Feuer AK. 1, 1, 2, 49. TRIK. 1, 1, 66. 3, 3, 451. H. 1099. H. an. MED. UḡĒVAL. heller Glanz (दीप्ति) UṆĀDIK. im ÇKDr. — 9) m. als Bez. des Feuers (vgl. AK. 2, 4, 2, 60) Plumbago zeylanica Lin. ÇKDr. — 10) m. N. pr. eines Mannes MAITR.

Up. in Ind. St. 4, 395. eines Sohnes des Brhadṛāḡa Bhāg. P. 9, 12, 12. pl. बर्हिषः die Nachkommen des Barhis SĀNKS. K. 184, a, 6. — Vgl. अ-